

Gyöngyőri terméskő kerítés

KERTÜNK NÉVADÓJA

Szép és izgalmas megoldások kerítés és kapu témában

A magyar etimológiai szótár szerint a kert szavunk a kerül, kerít igék származéka, így a terület bekerített jellegére utal. A kerítésen átjárást biztosító kapu szavunk pedig ótürk eredetű, és szintén a bezár jelentést hordozza. De milyen is legyen a kertünket védő kerítés és a rajta átjárást biztosító kapu? Mint minden kerti elemet, ezeket is az adott hellyel összhangban kell megterveznünk.

Más kerítéstípus lesz jó egy modern házhoz, egy parasztházhoz vagy egy erdőszéli nyaralóhoz.

Ugyan fontosak az esztétikai megfontolások, a kerítés legfontosabb feladata mégis az, hogy a kerten kívül tartsa az idegeneket és belül a gyermekeket, háziállatokat.

Zöld falak

Szerintem a legjobb, legtermészetesebb megoldás a növények használata, azaz a különböző sövények telepítése. Rendkívül széles a paletta. Ha sok az energiánk – vagy a munkát meg tudjuk fizetni –, gondolkodhatunk az évi két-három nyírást igénylő elegáns nyírt sövényekben, vagy választhatjuk a lazább, buja, nyíratlan sövényeket. A magasságot nyírással alakíthatjuk, de alacsonyabb sövényhez természetesen nem kell nagyra törő növényt választanunk. Nagyjából bármilyen cserje szóba jöhet, ha az megfelel a céljainknak, sőt, a le-

hetőségek között ott vannak a díszfüvek és bambuszok is.

- A magas, nyírt sövényt választva a betegeskedő tujákat felejtsük el, és a leyland-ciprusokat sem javasolnám. Ráadásul utóbbi igen dinamikus nő, ami az első években nagy öröm, de tíz év múlva már inkább nyomasztó teher, mert akkorra már elérheti a 4-5 méteres magasságot. Hasonló a helyzet a döbbenetes dinamikával növekvő és szálló magvakkal szaporodó turkesztáni szillel is, amelyet „csodasövény” néven hirdetnek. E kategória legelegánsabbjai véleményem szerint a jól bevált gyertyán- és tiszafasövények. Mindkettő

őshonos, utóbbi ráadásul örökzöld is, bár korunk örökzölddömpingjében szinte öröm a gyertyán szép barna, cserjén maradó őszi lombjának a látványa. Ezekon kívül a fagyal, a mezei juhar, a tűztövis, a babérmeggy, a széleslevelű ezüstfa és társai is remek választások lehetnek.

- Alacsonyabb nyírt sövénynek bátran ajánlható például a törpeorgona (*Syringa meyeri 'Palibin'*), amely apró, sötétzöld leveleivel és dús, illatos virágaival remek alternatíva közép magas kerítésnek napos, félárnyékos helyre. Ezenkívül a borbolya, a széleslevelű ezüstfa, az alacsonyabb, tömöttebb homoktövis is szóba jöhetnek.

Ne feledjük, hogy a nyíráshoz hozzá kell férnünk a növényünkhöz, így mindkét oldalon érdemes kb. 50 cm-es sávot hagyni.

- Igazán izgalmasat azonban a buja, nyíratlan sövényekkel alkothatunk.

Gazdagon virágzó gyöngyveszszők, aranycserjék, jezsámenek, rózsaloncok, nyáriorgonák, hólyagvesszők, rózsák, hortenziák, galagonyák, bodzák, somok, ribizlik, bambuszok és természetes díszfüvek közül válogathatunk céljainknak és igényeinknek megfelelően. A sövényünk lehet homogén vagy vegyes, előbbi elegánsabb, utóbbi viszont természetesebb. Ha sűrűn, kb. 80 centiméterenként ültetjük, akkor hamarabb zár és válik áthatolhatatlanná, viszont a ritkább ültetéssel jobban ki tud bontakozni a növények természetesen alakja.

- A sövény és a kerítés közötti átmenetet a növényekkel gazdagon befuttatott kerítés jelenti. Ehhez tartós, de viszonylag olcsó kerítést érdemes építeni. Nagy előnye, hogy a zöld felületet – főképp nyírással segítve – viszonylag keskeny sávon is kialakíthatjuk. Gondolkozhatunk vadszőlőben, borostyánban, klemátiszokban, illatos futóloncokban stb., vagy ezek merész kombinációjában. Hallatlanul sok élő- és táplálkozóhelyet biztosíthatunk ilyen módon, egészen kis terület felhasználásával.

Kerítésvariációk

Ezzel át is térhetünk a tényleges kerítések témakörére. A kerítések alapvetően három részből állnak: alapból, lábazatból és kerítésmezőből. E hármas tagozódásból egy-egy elem azonban gyakran elmarad, így lábazat nélküli, alap nélküli, vagy kerítésmező nélküli támfalkerítések jönnek létre.

TIPP

Némiképp spórolhatunk a feladatokon (bár a pénzen kevésbé), ha oszlopos cserjéket választunk, ilyen például tiszafából a 'Sövény', vagy babérmeggyből a 'Genolia', de újabban a nyáriorgonából is megjelent oszlopos fajta ('Butterfly tower').

Lábazaton nyugvó fémkerítésre futtatott kúszó hortenzia

Bontott sósokúti mészkőből rakott kerítés

FOTÓ: ISTVANFFY ZSÓFIA

- A legegyszerűbb és legszélesebb körben használt megoldás a drótkerítés, a horganyzott drótfonat, ami tökéletes alap lehet a befuttatáshoz is (kerüljük a műanyag, illetve műanyag bevonatú változatokat). Bár nálunk az olcsósága és praktikussága miatt elterjedt, a magas szintű angol kertkultúrában is megvan a helye: elsősorban olyankor használják, amikor szinte láthatatlan elválasztást akarnak a kert és a mögötte elterülő, vonzó táj között.

- Ha éppenséggel takarásra van szükség, a már említett sövények mellett tömör falakat is építhetünk kerítés gyanánt, elsősorban téglából, terméskőből, vakolt falazóelemből vagy deszkából, de akár vesszőfonat-panelekből, betonból és talpfából is. Ha szerencsések vagyunk és bontott anyagok is a rendelkezésünkre állnak, igen mutatós, izgalmas falakat hozhatunk létre viszonylag alacsony költségkeretből.

Önálló keretbe foglalt kapu – kiváló megoldás lehet sövénykerítéshez

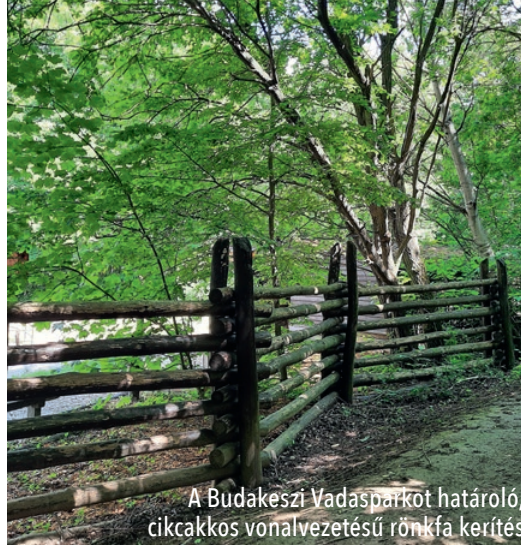

Különleges kétszárnyú kapu, széles deszkakeretbe rögzített vesszőfonattal

Dús vadszőlő a kerítésen

A Budakeszi Vadasparkot határoló, cikcakkos vonalvezetésű rönkfa kerítés

Hevederekre rögzített kecsés léckerítés

Elegáns kő-tégla kombinációjú támfalkerítés

A teljes átlátás és a tömör fal között elég széles a paletta. Általában elmondható, hogy a település centrumában, tömör, városias beépítéshez zártabb, nehézkes típusú, míg a peremterületeken, üdülőövezetekben, a természetes tájhoz közeledve egyre oldottabb, áttörtőbb kerítéseket építünk.

- A kő- és téglafalak leggyakrabban csupán lábazatot, esetleg oszlopokat képeznek a különböző fém- vagy fakerítésekhez. Fából különböző léckerítéseket építhetünk, igazán változatos mintázatokkal. Ezek hátránya, hogy rendszeres felületkezelést igényelnek, hacsak nem vörösfenyőt, tölgyet vagy akácot használunk az építéshez.

- Újabbban egyre divatosabbak a lézervágott fémlemezalkotta kerítésmezők. Izgalmas, látványos mintákat vágathatunk a lemezekbe, azonban fontos, hogy azok ne konkuráljanak a kerti elemekkel, növényzettel. Bár meglehetősen drága megoldás, előnye, hogy többnyire nem igényel rendszeres felületkezelést.

- Ugyancsak izgalmas, bár elég borsos árú a rozsdás hatású corten acéllemezalkotta kerítés. Sajátosságuknál fogva mutatós hullámos vagy cikcakkos vonalakat hozhatunk létre belőlük.

És itt álljunk meg egy pillanatra: többnyire nem igazán jut eszünkbe, de akár cikcakkban, hullámvonalban vagy eltolt síkokkal is építhetjük a kerítésünket, izgalmas, a valóságoshoz képest nagyobb ható tereket képezve (az elemeket természetesen csak a saját területünkön belül helyezhetjük el).

- A nyolcvanas években igen divatosak voltak az áttört beton ráccselemből épített falak, negyven éve ilyen volt az óvodám hátsó kerítése is. Már nehezebben hozzáférhetőek, pedig mutatós, izgalmas felületet képezhetünk velük.

Lézervágott lemezből készült kapuszárnyak

KŐFALAK ÁLTALÁNOS RAKÁSI, KÖTÉSI SZABÁLYAI

- A köveket a természetes fekvésük szerint helyezjük a falba.
- Az oldalhézagok egymás feletti köveknél minimum 8-10 cm-re eltolva helyezkedjenek el.
- A fal felületén egy csatlakozási pontból csak három hézag indulhat ki.
- Falvégeken, sarkokon helyezjük el a legnagyobb köveket.

Deszkakerítés terméskő oszlopok között. Érdemes megfigyelni az oszlopok üregeit és a kerítésmező nyílását

Kiskapuk és nagykapuk

Vizsgálódásunkat folytatva át is térhetünk a kapukra. A kapuk helyének megtervezésekor döntő szempont az épület és az utca között a jó gyalogos- és járműforgalom megteremtése. A gyalogosforgalom főként a lakásbejárat és az utca, a járműforgalom a garázsajtó/parkolóhely és a nagykapu között bonyolódik. A gyalogoskapukat többnyire a bejárattal szemben helyezik el, holott sokkal izgalmasabb, és a bejáratnak intimitást ad, ha az út kisebb kanyarulattal, takarást biztosítva fut a lakásbejáratához.

A kapu magassága, anyaga jellemzően igazodik a kerítéshez, de jó stílusérzékkel izgalmas kontrasztokban is gondolkodhatunk, például a tömör kerítést kiegészítheti légies kapu, vagy fordítva. Általánosságban elmondható, hogy a gyalogoskapuk kb. 1 m szélesek, míg a járművek részére kb. 3 méter széles kapu szükséges (a teljes kapuszélességet korlátozhatja a település helyi építési előírása). A kiskapuk szinte mindig tengelyen forduló szárnyas kapuk szoktak lenni, míg a gépkocsi behajtásához a szárnyas kapuk mellett egyre népszerűbbek a toló- és úszókapuk. Utóbbiakat kis helyigényük miatt részesítik előnyben.

Istvánffy Zsófia